

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:21

av Jens Holm m.fl. (V)

Respekt för djuren

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på ny djurskyddslagstiftning baserad på djurskyddslagsutredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen beslutar att det i djurskyddslagen ska införas en ny paragraf, 4 a §, med den lydelse som framgår i motionen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på regelverk med krav på enbart frigående höns inom värphönshållning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa en handlingsplan för att minimera antalet djur i djurförsök och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att garantera att även cirkusnäringen lever upp till djurskyddslagstiftningens krav vad gäller möjligheterna till naturligt beteende och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör framhålla rätten att kunna gå före med mer ambitiösa bestämmelser på det nationella planet gällande djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer, bör utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälstånd och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten och efterarbetet till Rio + 20, och tillkännager detta för regeringen.

2 Dags för respekt för djuren

De åtta år som den borgerliga regeringen styrde Sverige innebar försämringar för djurskyddet. Man lade ned Djurskyddsmyndigheten, sänkte forskningsstödet för alternativ till djurförsök och till djurskyddsbefrämjande forskning, avförde förslaget innebärande stopp för pälsdjursuppfödning, skapade kaos i djurskyddskontrollerna, tillät fortsatt kastrering utan bedövning av grisar, m.m. Detta är inte acceptabelt. Dessutom lade den borgerliga regeringen trots löften om detta inte fram en proposition baserad på utredningen om ny djurskyddslag och det har nu gått fyra år sedan utredningens betänkande (SOU 2011:75) presenterades. Vänsterpartiet kommer att arbeta för en tydlig kursändring och lägger nu fram konkreta förslag på hur Sverige ska kunna bli bättre för djuren. Djur är kännande varelser som förtjänar respekt.

3 Ny djurskyddslagstiftning

För fyra år sedan presenterades omfattande förslag från djurskyddslagsutredningen för att modernisera och förenkla nuvarande lagstiftning och ge förutsättningar för att djurvälståndproblem inte ska uppkomma. Lagändringar föreslogs för att främja respekten för djur baserade på vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet.

Vänsterpartiet anser att många viktiga förslag i utredningen ger förutsättningar för en efterlängtat modern djurskyddslagstiftning. När den föregående regeringen år 2013 lade propositionen Ändringar i djurskyddslagen föreslogs endast några begränsade ändringar av den nu 27 år gamla djurskyddslagen. Vi menar att propositionen var otillräcklig. Regeringen bör återkomma med förslag på ny djurskyddslagstiftning baserad på djurskyddslagsutredningens förslag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

4 Minkfarmning

År 2006 lade den socialdemokratiska regeringen i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet fram propositionen Skärpta djurskydds krav för minkuppfödning (prop. 2005/06:197). Tyvärr valde den borgerliga regeringen att inte gå vidare med propositionen med resultatet att situationen för minkarna inte har förbättrats. Visserligen har antalet minkfarmer minskat, men antalet minkar som dödas årligen har bara minskat från 1,3 miljoner 2001 till ungefär 1 miljon 2012, och framför allt har de knappast fått det bättre. Burarna och rutinerna på farmarna ser i allt väsentligt likadana ut som då och nya studier har visat att andelen djur med stereotypa beteenden är fortsatt hög på svenska farmer.

I en artikel i Applied Animal Behaviour Science i december 2009 visade forskare från Sveriges lantbruksuniversitet, med finansiering från pälsbranschen, att 70 procent av 150 minkhonor på två farmer utförde stereotypa beteenden, oavsett om de hade berikningsföremål eller inte. Dessa upprepade beteendemönster är en erkänd indikation på att ett djur inte får utlopp för viktiga naturliga beteendebestånd. Men det är också välkänt att minkar hanterar stress på två olika sätt. De aktiva hanterar sin frustration genom utåtriktade beteenden, t.ex. stereotypa rörelser, medan de passiva stresshanterarna reagerar med inaktivitet. Detta tyder på att minkarnas upplevelse av stress på farmarna kan vara betydligt större än vad befintliga studier visat.

Under 2011 utförde länsstyrelserna inspektioner på 32 av landets omkring 70 minkfarmer. Bara 3 av 32 farmer klarade sig utan anmärkningar. Döda och/eller skadade minkar hittades på 22 procent av farmarna. På 19 procent av farmarna var burarna mindre än lagstiftningens minimimått. Föremål för sysselsättning åt minkarna saknades på hela 47 procent av farmarna. Pälsindustrin har alltså inte visat sig villig att leva upp till ens enkla och billiga berikningskrav som tillgång till halm, bollar eller ben, trots att det redan är ett tydligt lagkrav. Att pälsfarmarna då skulle klara av att ställa om till system som på allvar förändrar för djuren och minskar beteendestörningarna förefaller desto mer osannolikt.

Inspektionerna visade också på systematiska brister på andra områden: 50 procent av farmarna saknade giltigt tillstånd för sin verksamhet. Pälsdjursnäringsutredningen från 2003 rekommenderade att minknäringen helt eller delvis borde läggas ned om man inte senast till 2010 lyckades leva upp till djurskyddslagens krav på naturligt beteende. I Europa är trenden att allt fler länder förbjuder pälsdjursfarmning, däribland Nederländerna, Storbritannien och Österrike.

Jordbruksverket har tagit fram regeländringar för pälsdjursuppfödning som träder i kraft stegvis sedan 2012. Dessa ändringar är tyvärr av så begränsad natur att det inte

kommer att medföra någon märkbar förbättring för djuren på svenska pälsfarmer. Pälsdjursuppfödning i Sverige kommer att fortsätta att inskränka djurens välfärd och möjlighet till ett naturligt beteende. Därför behövs en lagändring.

Lagförslaget från 2006 är lika aktuellt nu som då och vi väljer därför att lägga fram det i oförändrad form, sånär som på att Djurskyddsmyndigheten ändrats till Jordbruksverket då Djurskyddsmyndigheten inte längre existerar. En ny paragraf, 4 a §, bör införas i djurskyddslagen med följande lydelse:

”4 a § Minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt av att periodvis vara ensamma kan tillgodoses. Minkar ska dessutom ha tillgång till vatten att simma i. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för hållande av mink för pälsproduktion.”

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Rätt till utevistelse

Stora förändringar måste göras för djuren inom livsmedelsindustrin. Endast i Sverige föds miljontals djur upp varje år, transporteras och slaktas för att bli mat åt människor. För många domesticerade djurarter är möjlighet till utevistelse en förutsättning för att skapa utrymme för naturligt beteende.

Vänsterpartiet vill säkerställa att djurskyddslagens rätt till naturligt beteende fullföljs. När den nya djurskyddslagen kom 1988 fick kor, får och getter rätt till utevistelse. Med anledning av den kris som för närvarande råder för svenska mjölkbönder har nu förslag lyfts på att försvaga nuvarande beteskrav, d.v.s. rätten för korna att gå ute på bete. Vänsterpartiet delar uppfattningen att situationen för våra mjölkbönder är akut och kräver åtgärder. Men ett försvagat djurskydd kan aldrig vara en hållbar strategi för det svenska lantbruket och vår livsmedelsproduktion. I en artikel på SvD Brännpunkt den 17 augusti 2015 konstaterar SLU-forskare att det även finns en ekonomisk vinst med kor på sommarbete och för kor i lösdrift. Forskningen visar att kor på bete bland annat har ökad välfärd, bättre hälsa, färre skador, högre fruktsamhet och minskat behov av antibiotika än kor som hålls inne året runt. Det finns således djurvälståndsskäl, ekonomiska skäl som folkhälsoskäl att värna och utveckla det svenska djurskyddet genom att behålla beteskravet.

Andra djur inom livsmedelsindustrin har liknande behov av utevistelse, men det är ytterst få av dem som ges möjlighet till detta. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till

utevistelse och naturligt beteende. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 Krav på frigående värphöns

Ungefär 7 miljoner höns ingår varje år i den industriella äggproduktionen i Sverige. Av dessa hålls cirka 1 miljon i bur. Andelen höns i bur har under perioden 2007–2015 minskat från ungefär 40 procent till runt 20 procent. Det begränsade utrymmet för dessa höns innebär att de inte kan flyga och begränsas i möjligheter att sträcka på ben och vingar eller putsa sig. Burhönsen har därför begränsade möjligheter till naturligt beteende jämfört med de frigående hönsen. Ett antal butikskedjor i Sverige säljer därför inte längre ägg från burhöns. Studier har även visat skillnader i naturligt beteende hos hönsen som är i bur och de som är frigående. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på regelverk med krav på enbart frigående höns inom värphönshållning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Minimera antalet djurförsök

Vänsterpartiet vill minimera antalet djur som utnyttjas i djurförsök. År 2000 utnyttjades drygt 400 000 djur i försök, år 2012 låg antalet på fortsatt hög nivå på strax över 600 000 djur i Sverige. Om man dessutom lägger till provfiske och märkning av fiskar ökar antalet med 4,6 miljoner. Detta enligt statistik baserat på den svenska definitionen av djurförsök som gäller enligt den svenska djurskyddslagen. Jordbruksverket har inte redovisat någon aktuell statistik för åren 2013 och 2014. Djurförsök innebär att djur utsätts för lidande. En djurindivid kan utnyttjas i samma försök i allt från en tidsperiod av timmar till flera år.

En handlingsplan bestående av konkreta åtgärder för att minska antalet djur i försök samt årlig sektorsvis avstämning krävs för ett effektivt målarbete. Sverige bör införa en handlingsplan för att minimera antalet djur i djurförsök. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

8 Djur på cirkus

Cirkusverksamhet bygger på att djur transporteras mellan platser och gör konster för publiken. Det innebär ofta omständigheter för djuren som orsakar stress och begränsar möjligheterna för naturligt beteende. I många fall blir utevistelsen begränsad till små och tillfälliga inhägnader, och djuren förväntas i många fall även göra konster som är onaturliga för dem. Djurskyddsförordningen innehåller därför begränsningar för vilka djur som får visas på cirkus. Här ingår t.ex. apor, rovdjur (tamhund och tamkatt undantagna) och giraffer. Djurskyddslagsutredningen från 2011 föreslog att listan med

arter som inte får visas på cirkus skulle utökas. Vänsterpartiet delar uppfattningen att det finns starka skäl ur djurskyddssynpunkt att ytterligare begränsa antalet djurarter som får visas på cirkus. Inte minst finns starka skäl att ifrågasätta lämpligheten i att låta vilda djur uppträda i ambulerande verksamhet. Kraven på möjlighet till naturligt beteende ska gälla i offentlig förevisning såväl som i övriga sammanhang. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att garantera att även cirkusnäringen lever upp till djurskyddslagstiftningens krav vad gäller möjligheterna till naturligt beteende. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 Djurskydd inom EU

Vänsterpartiet anser att regeringen inom EU måste agera kraftfullt för djuren. En ny handlingsplan för djurskydd i EU har antagits och ska nu implementeras i alla medlemsländer. EU har gjort en översyn av transportförordningen för levande djur och presenterade konkreta förslag på hur situationen för djur under transporter kan förbättras. I dessa och alla andra fall där djur är involverade förväntar vi oss att Sverige kommer att spela en viktig roll. Vänsterpartiet anser att enskilda medlemsländer ska kunna hänvisa till djurvälferden och kunna stoppa transporter som inte är acceptabla ur ett djurskyddsperspektiv. Det skulle därmed skapas möjlighet för varje medlemsland att införa en s.k. djurskyddsgaranti. Sverige bör inom EU framhålla rätten att kunna gå före med mer ambitiösa bestämmelser på det nationella planet gällande djurskyddet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10 Globalt djurskydd

Sverige anses ha en av de strängaste djurskyddslagarna i världen. Men Sverige borde också verka internationellt för stärkt djurskydd. Regeringen bör, i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer, utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälferd. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Storskaliga djurindustrier påverkar, förutom djuren, ofta också miljön och klimatet negativt. Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten och efterarbetet till Rio + 20. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Jens Holm (V)

Stig Henriksson (V)

Birger Lahti (V)

Håkan Svenneling (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Hans Linde (V)

Emma Wallrup (V)